

CENG 415 Evrimsel Hesaplama

Bölüm 4: Temsil, Mutasyon ve Rekombinasyon

Şevket Umut Çakır

Pamukkale Üniversitesi

8 Kasım 2020

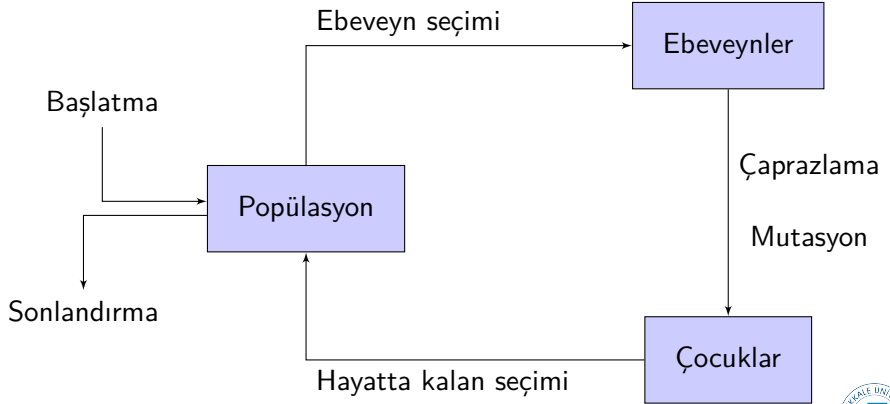
Temsil, Mutasyon ve Rekombinasyon

- Temsil ve çeşitlilik(varyasyon) operatörlerinin rolleri
- Genomların en yaygın temsilleri:
 - ▶ İkili(binary)
 - ▶ Tamsayı
 - ▶ Gerçek-değerli ya da kayan noktalı
 - ▶ Permütasyon
 - ▶ Ağaç

Evrimsel Hesaplama Şeması

Genel Şema

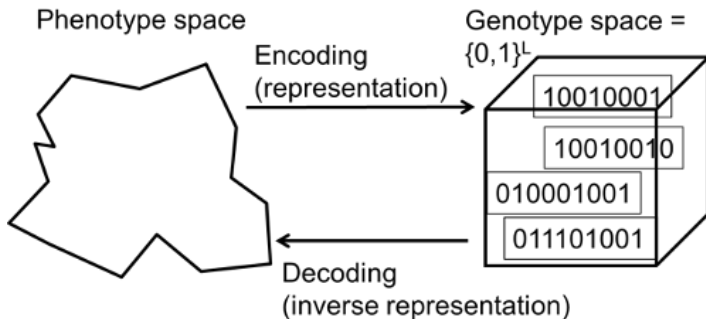
Temsil ve Varyasyon Operatörlerinin Rolü

- Bir EA geliştirmenin ilk ve en zor aşaması: Problem için *doğru* temsili seçmek
- Varyasyon operatörleri: Mutasyon ve çaprazlama
- İhtiyaç duyulan varyasyon operatörleri seçilen temsile bağlıdır
- TSP(GSP)
 - ▶ Mümkün temsil biçimleri nelerdir?

İkili Temsil

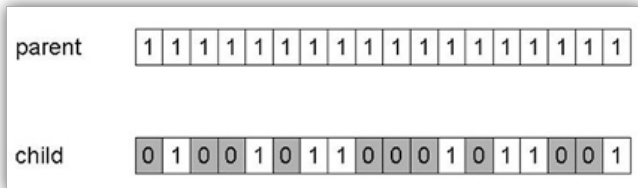
- İlk temsil biçimlerinden biridir
- Genotip, bir dizi ikili rakamdan oluşur

İkili Temsil

Mutasyon

- Her bir geni bağımsız olarak p_m olasılığı ile değiştir
- p_m mutasyon oranı olarak adlandırılır
 - Genellikle $\frac{1}{\text{popülasyon boyutu}}$ ile $\frac{1}{\text{kromozom uzunluğu}}$ arasında değişir

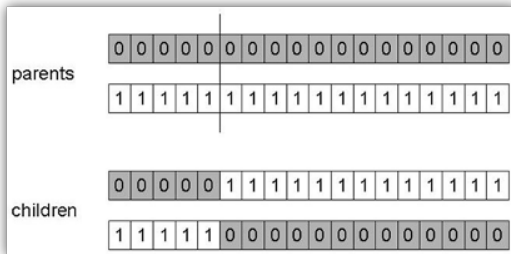
- Mutasyon değişken etkiye sahip olabilir(grey kod kullanın)
 - 00000000 → 10000000: değişiklik çok büyük

İkili Temsil

Tek noktalı çaprazlama(1-point crossover)

- İki ebeveyn için rastgele bir nokta seçin $[1, l - 1]$
- Ebeveynleri bu geçiş noktasında ayırın
- Kuyrukları değiş tokuş ederek çocukları oluşturun
- p_c tipik olarak (0.6, 0.9) aralığında

İkili Temsil

Alternatif Çaprazlama Operatörleri

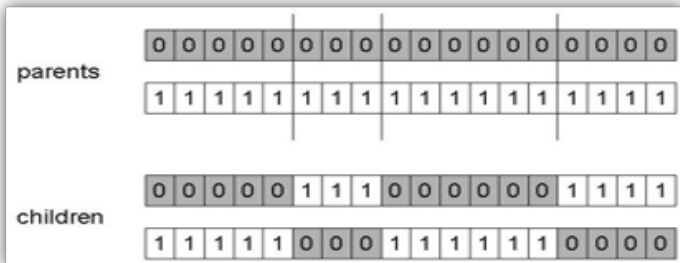
- Neden başka çaprazlama operatörlerine ihtiyacımız var?
- Tek noktalı çaprazlamanın performansı değişkenlerin temsilde belirme sırasına bağlıdır
 - ▶ Birbirine yakın genleri bir arada tutma olasılığı daha yüksektir
 - ▶ Ebeveynin zıt uçlarındaki genleri bir arada tutamaz
 - ▶ Bu durum konumsal ön yargı (positional bias) olarak bilinir
 - ▶ Problemimizin yapısı bilindiğinde faydalanılabilir, fakat genellikle böyle değildir

İkili Temsil

n-noktalı Çaprazlama

- Rastgele n çaprazlama noktası seçilir
- Bu noktalardan parçalanır
- Ebeveynler arasında değişen parçalar yapıştırılır
- 1-noktalı çaprazlamanın genel halidir(yine de biraz konumsal önyargı içerir)

İkili Temsil

Birörnek Çaprazlama(Uniform Crossover)

- Ebeveynlerden birisine **yazı**, diğerine **tura** verelim
- İlk çocuğun her bir geni için bir para(yazı-tura) atalım
- İkinci çocuk için genin ters kopyasını oluşturalım
- Kalıtım konumdan bağımsızdır

parents	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
children	0	1	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	1
	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	1	1	0

İkili Temsil

Çaprazlama VEYA Mutasyon

- On yıllık uzun tartışma: Hangisi daha iyi / gerekli
- Cevap:(en azından oldukça geniş bir uzlaşma)
 - ▶ Probleme bağlıdır, fakat
 - ▶ Genellikle her ikisine de sahip olmak iyidir
 - ▶ Her ikisinin de başka rolü vardır
 - ▶ Yalnızca mutasyon bulunan EA mümkündür, yalnızca çaprazlama bulunan EA çalışmaz

İkili Temsil

Çaprazlama VEYA Mutasyon

- **Keşif(Exploration):** Arama alanında gelecek vaat eden alanları keşfetmek, yani problem hakkında bilgi edinmek
- **Sömürü(Exploitation):** Gelecek vaat eden bir alanda optimizasyon yapmak, yani bilgiyi kullanmak
- Aralarında işbirliği VE rekabet var
- Çaprazlama keşif amaçlıdır, iki (ebeveyn) alan “arasında” bir yerde bir alana büyük bir sıçrama yapar
- Mutasyon sömürücüdür, rastgele küçük sapmalar yaratır, böylece ebeveynin yakınında (alanında) kalır

İkili Temsil

Çaprazlama VEYA Mutasyon

- Yalnızca çaprazlama, iki ebeveynden gelen bilgileri birleştirebilir
- Yalnızca mutasyon yeni bilgiler sunabilir (aleller)
- Çaprazlama popülasyonun alel frekanslarını değiştirmez
- Optimuma ulaşmak için genellikle “şanslı” bir mutasyona ihtiyacınız vardır

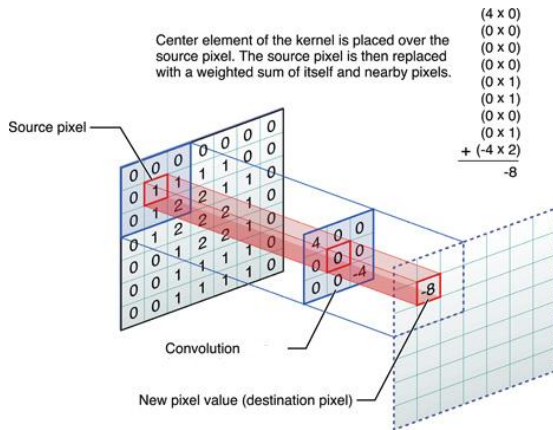
Tamsayı Temsili

- Günümüzde genel olarak sayısal değişkenleri doğrudan kodlamanın daha iyi olduğu kabul edilmektedir (tam sayılar, kayan nokta değişkenleri)
- Bazı problemlerin doğal olarak tamsayı değişkenleri vardır, ör. görüntü işleme parametreleri (sonraki sayfa)
- Diğerleri, sabit bir kümeden kategorik değerler alır, ör. mavi, yeşil, sarı, pembe
- n-noktalı / birörnek çaprazlama çalışır
- Bit-çevirme(bit-flipping) mutasyonu genişletilebilir
 - ▶ "Sürünme"(creep), yani benzer değere geçme olasılığı daha yüksektir
 - Her gene p olasılığı ile küçük bir (pozitif veya negatif) değer ekleme
 - ▶ Rastgele sıfırlama(random resetting), özellikle kategori verilerinde
 - p_m olasılığı ile yeni bir değer rastgele olarak seçilir
- Çaprazlama, ikili temsildeki ile aynı

Tamsayı Temsili

Görüntü İşleme Katlama Örneği

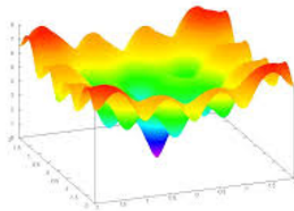

Şekil: Görüntü işleme katlama(convolution) örneği

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

- Bir çok problem gerçek-değerli bir doğaya sahiptir $f : \mathbb{R}^n \rightarrow \mathbb{R}$
- Örnek: Ackley'in fonksiyonu (evrimsel hesaplamada sıklıkla kullanılır)

$$f(x) = -20 \cdot e^{-0.2 \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i^2}} - e^{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n \cos(2\pi x_i)} + 20 + e$$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Gerçek değerlerin bit dizileri ile temsili

$\{a_1, \dots, a_n\} \in \{0, 1\}^L$ şeklinde temsil edilen $z \in [x, y] \subseteq \mathbb{R}$

- $[x, y] \rightarrow \{0, 1\}^L$ ters çevrilebilir olmalıdır (genotip başına bir fenotip)
- $\Gamma : \{0, 1\}^L \rightarrow [x, y]$ temsili tanımlar

$$\Gamma(a_1, \dots, a_L) = x + \frac{y-x}{2^L-1} \cdot (\sum_{j=0}^{L-1} a_{L-j} \cdot 2^j)$$
- Sonsuz değer aralığında sadece 2^L değer mevcut
- L , olası maksimum çözüm hassasiyetini belirler
- Yüksek hassasiyet \rightarrow uzun kromozomlar (yavaş eğitim)

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Birörnek Mutasyon

- Kayan noktalı sayıların genel şeması

$$\bar{x} = \langle x_1, \dots, x_l \rangle \rightarrow \bar{x}' = \langle x'_1, \dots, x'_l \rangle$$

$$x_i, x'_i \in [LB_i, UB_i]$$

- Birörnek mutasyon

\bar{x}' , $[LB_i, UB_i]$ arasından rastgele olarak seçilir

- İkili temsildeki bit çevirmeye(bit-flipping) ve tamsayı temsilindeki rastgele sıfırlamaya(random resetting) benzer

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Birörnek Olmayan Mutasyon

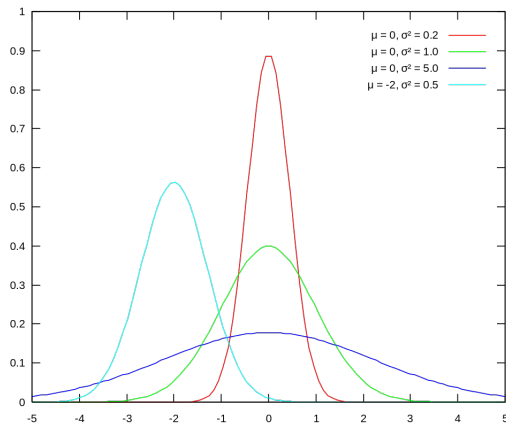
- Birörnek olmayan mutasyonlar

- ▶ Çoğu şema olasılıklıdır, ancak genellikle değerde yalnızca küçük bir değişiklik yapar
- ▶ En yaygın yöntem, her değişkene $N(0, \sigma)$ Gauss dağılımından alınan rastgele sapma eklemek ve uygun aralığa kısıtlamaktır ($[LB_i, UB_i]$ varsa)
 $x'_i = x_i + N(0, \sigma)$
- ▶ Standart sapma σ , mutasyon adım boyutu, değişim miktarını belirler (dağılımdan seçilen sayıların $\frac{2}{3}$ 'ü $[-\sigma, +\sigma]$ aralığındadır)

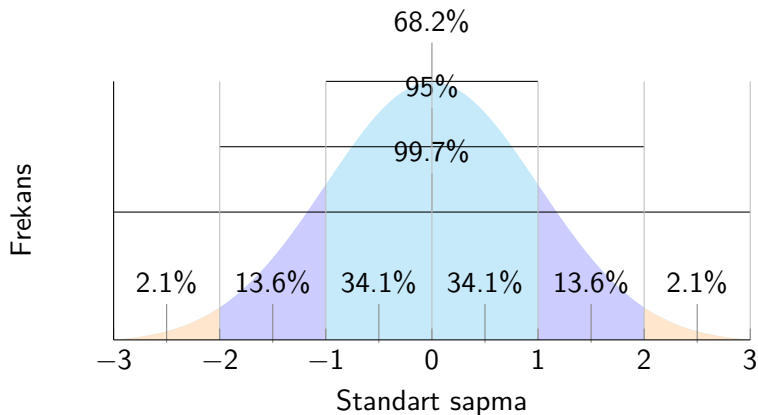
Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Normal(Gauss) Dağılım

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Normal(Gauss) Dağılım

Şekil: Normal(Gauss) Dağılım

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Kendinden Uyarlamalı(Self-Adaptive) Mutasyon

- Adım boyutları genoma dahil edilir, varyasyon ve seçime dahil edilir
 $\langle x_1, \dots, x_n, \sigma \rangle$
- Mutasyon adım boyutu kullanıcı tarafından ayarlanmaz, ancak çözümle birlikte gelişir
- Evrimsel araştırma sürecinin farklı aşamalarında farklı mutasyon stratejileri uygun olabilir

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Kendinden Uyarlamalı(Self-Adaptive) Mutasyon

- Önce σ' 'yı mutasyona uğrat
- Net mutasyon etkisi $\langle x, \sigma \rangle \rightarrow \langle x', \sigma' \rangle$
- Sıralama önemli:
 - ▶ önce $\sigma \rightarrow \sigma'$
 - ▶ sonra $x \rightarrow x' = x + N(0, \sigma)$
- Gerekçe: yeni $\langle x', \sigma' \rangle$ iki kez değerlendirilir
 - ▶ Eğer $f(x')$ iyiye x' iyidir
 - ▶ σ' , oluşturduğu x' iyiye iyidir
- Mutasyon sırasını tersine çevirmek işe yaramaz

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Bir σ ile ilintisiz(uncorrelated) mutasyon

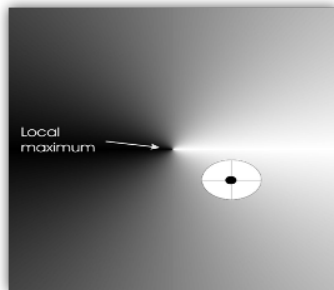
- Kromozomlar: $\langle x_1, \dots, x_n, \sigma \rangle$
 - ▶ $\sigma' = \sigma \cdot e^{\tau \cdot N(0,1)}$
 - ▶ $x'_i = x_i + \sigma' \cdot N(0,1)$
- Tipik olarak “öğrenme oranı(learning rate)” $\tau \propto \frac{1}{\sqrt{n}}$
- Sınır kuralı: $\sigma' < \varepsilon_0 \Rightarrow \sigma' = \varepsilon_0$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Bir σ ile ilintisiz(uncorrelated) mutasyon

Eşit olasılığa sahip mutantlar

Daire: Oluşturulma şansı aynı olan mutantlar

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

n adet σ ile ilintisiz(uncorrelated) mutasyon

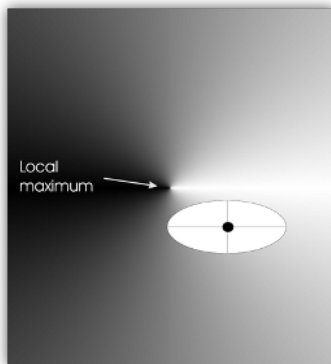
- Kromozomlar: $\langle x_1, \dots, x_n, \sigma_1, \dots, \sigma_n \rangle$
 - ▶ $\sigma'_i = \sigma_i \cdot e^{\tau' \cdot N(0,1) + \tau \cdot N_i(0,1)}$
 - ▶ $x'_i = x_i + \sigma'_i \cdot N_i(0,1)$
- İki öğrenme oranı:
 - ▶ τ' genel öğrenme oranı
 - ▶ τ koordinat tabanlı öğrenme oranı
- $\tau' \propto \frac{1}{\sqrt{2n}}$ ve $\tau \propto \frac{1}{\sqrt{2\sqrt{n}}}$
- Sınır kuralı: $\sigma'_i < \varepsilon_0 \Rightarrow \sigma'_i = \varepsilon_0$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

n adet σ ile ilintisiz(uncorrelated) mutasyon

Eşit olasılığa sahip mutantlar

Elips: Oluşturulma şansı aynı olan mutantlar

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

İlintili mutasyonlar

- Kromozomlar: $\langle x_1, \dots, x_n, \sigma_1, \dots, \sigma_n, \alpha_1, \dots, \alpha_k \rangle$, $k = \frac{n \cdot (n-1)}{2}$
- Kovaryans matrisi(covariance matrix) C şu şekilde tanımlanır:
 - ▶ $c_{ii} = \sigma_i^2$
 - ▶ $c_{ij} = 0$ eğer i ve j ilintili değilse
 - ▶ $c_{ij} = \frac{1}{2}(\sigma_i^2 - \sigma_j^2)\tan(2\alpha_{ij})$ eğer i ve j ilintili ise

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

İlintili mutasyonlar

Mutasyon mekanizması şöyle olur:

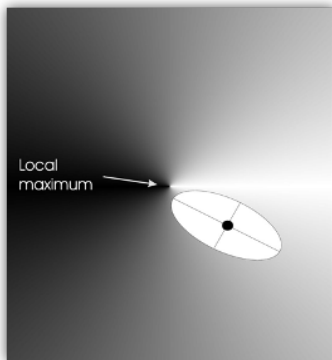
- $\sigma'_i = \sigma_i \cdot e^{\tau' \cdot N(0,1) + \tau \cdot N_i(0,1)}$
- $\alpha'_j = \alpha_j + \beta \cdot N(0, 1)$
- $x' = x + N(0, C')$
 - ▶ $x, \langle x_1, \dots, x_n \rangle$ vektörünü temsil eder
 - ▶ C', α değerlerinin mutasyonunun ardından kovaryans matrisi C 'yi temsil eder
- $\tau \propto \frac{1}{\sqrt{2\sqrt{n}}}, \tau' \propto \frac{1}{\sqrt{2n}}$ ve $\beta \approx 5^\circ$
- $\sigma'_i < \varepsilon_0 \Rightarrow \sigma'_i = \varepsilon_0$
- $|\alpha'_j| > \pi \Rightarrow \alpha'_j = \alpha'_j - 2\pi \text{sign}(\alpha'_j)$
- Kovaryans Matris Adaptasyon Evrim Stratejisi (CMA-ES) muhtemelen sayısal optimizasyon için en iyi EA'dır, bkz. CEC-2005 yarışması

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

İlintili mutasyonlar

Eşit olasılığa sahip mutantlar

Elips: Oluşturulma şansı aynı olan mutantlar

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Çaprazlama Operatörleri

- Ayrık:

- ▶ z çocuğundaki her bir alel değeri, ebeveynlerin birinden (x,y) eşit olasılıkla gelir $z_i = x_i$ veya y_i
- ▶ n -noktalı veya birörnek kullanılabilir

- Ortada:

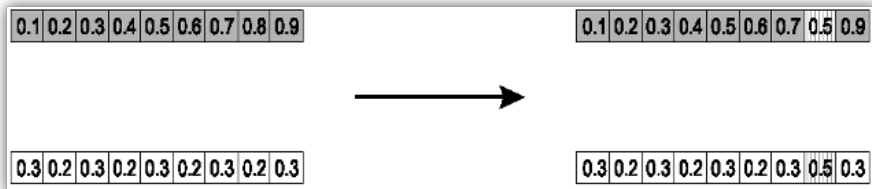
- ▶ Ebeveynler arasında çocuk oluşturma fikrinden yararlanır (*aritimetik rekombinasyon* olarak da bilinir)
- ▶ $z_i = \alpha \cdot x_i + (1 - \alpha)y_i$, α değeri: $0 \leq \alpha \leq 1$
- ▶ α parametresinin değeri:
 - sabit: birörnek aritimetik çaprazlama
 - değişken (Örn: popülasyonun yaşına bağlı)
 - her seferinde rastgele seçilir

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Tek Aritmetik Çaprazlama

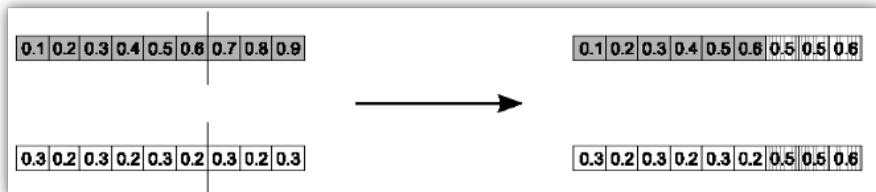
- Ebeveynler: $\langle x_1, \dots, x_n \rangle$ ve $\langle y_1, \dots, y_n \rangle$
- Rastgele bir tek gen(k) seçin
- Çocuk 1: $\langle x_1, \dots, x_{k-1}, \alpha \cdot y_k + (1 - \alpha) \cdot x_k, \dots, x_n \rangle$
- Diğer çocuk için tersini oluştur, ör: $\alpha = 0.5$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Basit Aritmetik Çaprazlama

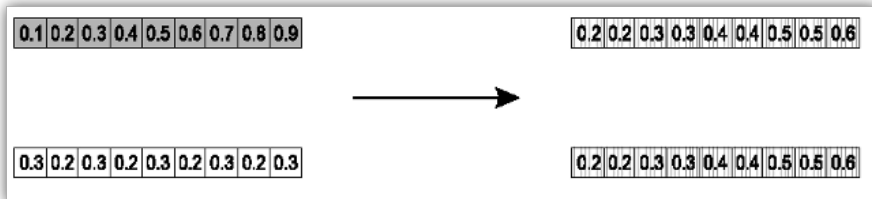
- Ebeveynler: $\langle x_1, \dots, x_n \rangle$ ve $\langle y_1, \dots, y_n \rangle$
- Rastgele bir tek $gen(k)$ seçin ve bu noktadan sonra değerleri karıştırın
- Çocuk 1:
 $\langle x_1, \dots, x_k, \alpha \cdot y_{k+1} + (1 - \alpha) \cdot x_{k+1}, \dots, \alpha \cdot y_n + (1 - \alpha) \cdot x_n \rangle$
- Diğer çocuk için tersini oluştur, ör: $\alpha = 0.5$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Tam Aritmetik Çaprazlama

- Ebeveynler: $\langle x_1, \dots, x_n \rangle$ ve $\langle y_1, \dots, y_n \rangle$
- Rastgele bir tek $\text{gen}(k)$ seçin ve bu noktadan sonra değerleri karıştırın
- Çocuk 1: $\alpha \cdot \bar{x} + (1 - \alpha) \cdot \bar{y}$
- Diğer çocuk için tersini oluşturun, ör: $\alpha = 0.5$

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

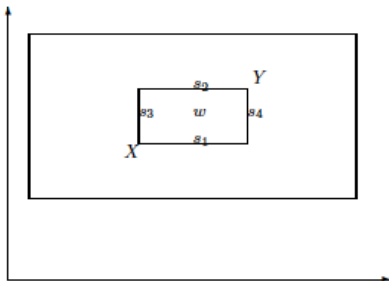
Karışım(Blend) Çaprazlama

- Ebeveynler: $\langle x_1, \dots, x_n \rangle$ ve $\langle y_1, \dots, y_n \rangle$
- $x_i < y_i$ olduğunu varsayalım
- $d_i = y_i - x_i$
- Rastgele örnek: $z_i = [x_i - \alpha d_i, x_i + \alpha d_i]$ aralığında

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Farklı olası çocuklara genel bakış

- Tek aritmetik çaprazlama: $\{s_1, s_2, s_3, s_4\}$
- Basit / tam aritmetik çaprazlama: iç kutu, ($\alpha = 0.5$ için w)
- Karışım çaprazlama: dış kutu

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Çoklu Ebeveyn Çaprazlaması

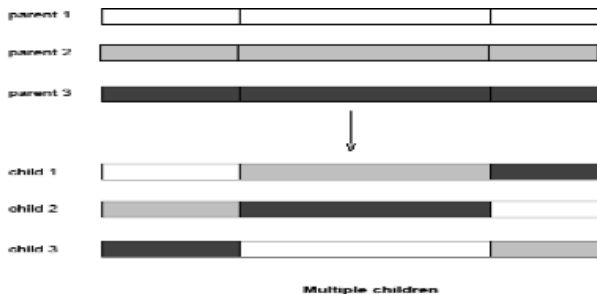
- Evrimsel hesaplamayı doğanın pratikleri tarafından kısıtlamayabiliriz
- Mutasyonun $n=1$ ebeveyni ve “geleneksel” çaprazlamanın $n=2$ ebeveyni kullandığını düşünürsek, $n>2$ araştırılmaya değerdir
- 1960'lardan beri ortalıkta, hala nadir ama araştırmalar işe yaradığını gösteriyor

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Çoklu Ebeveyn Çaprazlaması, tip 1

- Fikir: ebevenleri parçalara ayırın ve yeniden birleştirin
- Örnek: n ebeveyn için çapraz geçiş(çaprazlama)
 - ▶ $n - 1$ çaprazlama noktası seçin(her ebeveynde aynı noktalar)
 - ▶ Ebeveynlerin parçalarından n tane çocuğu, köşegen boyunca etrafını sararak oluşturun

- Bu operatör 1 noktalı çaprazlamayı genelleştirir

Gerçek-değerli ya da Kayan-noktalı Temsil

Çoklu Ebeveyn Çaprazlaması, tip 2

- Fikir: (gerçek değerli) alellerin aritmetik kombinasyonu
- n ebeveyn için aritmetik çaprazlama
 - ▶ Çocuktaki i . alel ebeveynlerdeki i . alellerin ortalamasıdır
- Çocuk ağırlık merkezi olur
- Genetik algoritmada garip olabilir, evrim stratejisinde uzun süredir bilinen ve kullanılan

Permütasyon Temsili

- Sıralama problemleri özel bir tür oluşturur
- Görev(veya çözüm), bazı nesneleri belirli bir sıraya göre düzenlemektir
- Örnek: Üretim planlama: önemli olan hangi öğelerin diğerlerinden önce planlandığıdır(sıra)
- Örnek: Gezgin satıcı problemi(TSP): önemli olan hangi öğelerin yan yana oluştuğudur(komşuluk)
- Bu problemler genellikle bir permütasyon olarak ifade edilir
 - ▶ n değişken varsa, temsil, her biri bir kez beliren n tamsayının listesi gibidir

Permütasyon Temsili

TSP Örneği

- Problem:

- ▶ Verilen n şehir için
- ▶ En kısa uzunluğa sahip tam turu bul

- Kodlama:

- ▶ Şehirleri $1, 2, \dots, n$ şeklinde numaralandır
- ▶ Bir tam tur bir permütasyona eşittir (örn: $n=4$ için $[1,2,3,4]$, $[3,4,2,1]$ mümkün)

- Arama uzayı BÜYÜKTÜR: 30 şehir için $30! \approx 10^{32}$ mümkün tur sayısı vardır

Permütasyon Temsili

Mutasyon

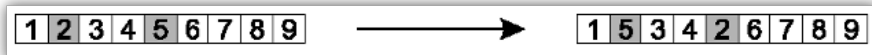
- Normal mutasyon operatörleri kabul edilemez çözümlere yol açar
 - ▶ Örneğin bit-tabanlı mutasyon için i . genin değeri j olsun
 - ▶ i . gen için k değerine geçmek, k 'nin iki defa yer almasına ve j 'nin kaybolmasına neden olacaktır
- Bu nedenle en az iki değer değiştirilmelidir
- Mutasyon parametresi artık bazı operatörlerin her konumda ayrı ayrı uygulamak yerine tüm dizeye bir kez uygulanması olasılığını yansıtır

Permütasyon Temsili

Yer değiştirme (swap) mutasyonu

- Rastgele iki alel seç ve yerlerini değiştir

Permütasyon Temsili

Araya ekleme(insert) mutasyonu

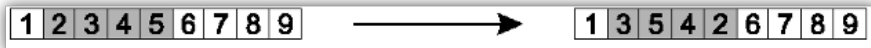
- Rastgele iki ele seç
- İkinciye birincinin arkasına gelecek şekilde taşı ve diğerlerini kaydır
- Bu işlem, sıralama ve komşuluk bilgisinin çoğunu koruyacaktır

Permütasyon Temsili

Karıştırma(scramble) mutasyonu

- Genlerin rastgele bir alt kümesini seçin
- Bu konumlardaki alelleri rastgele yeniden düzenleyin

Permütasyon Temsili

Ters çevirme(inverse) mutasyonu

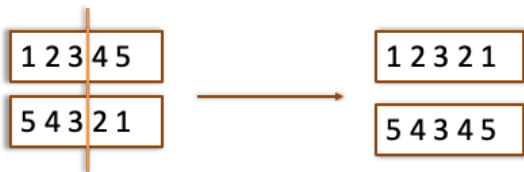
- Rastgele iki alel seçin ve aralarındaki alt dizeyi ters çevirin
- Çoğu komşuluk bilgisini korur(sadece ikisi bozulur) fakat sıralama bilgisi bozulur

Permütasyon Temsili

Çaprazlama operatörleri

- “Normal” çaprazlama operatörleri genellikle kabul edilemez çözümlere yol açacaktır

- İki ebeveynden gelen sıralama ve komşuluk bilgilerini birleştirmeye odaklanan bir çok özelleşmiş operatör tasarlanmıştır

Permütasyon Temsili

Order çaprazlama

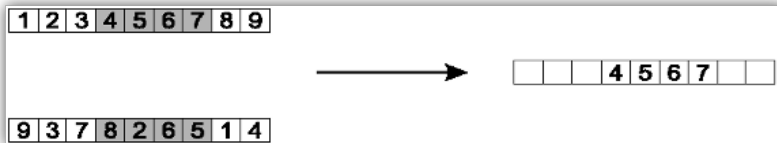
- Fikir, öğelerin meydana geldiği göreceli düzeni korumaktır
- Sözde kod:
 - 1 İlk ebeveynden rastgele bir bölüm seçin
 - 2 Bu bölümü ilk çocuğa kopyalayın
 - 3 Birinci kısımda olmayan sayıları ilk çocuğa kopyalayın:
 - kopyalanan parçanın kesim noktasından başlayarak,
 - ikinci ebeveyndeki sırayı kullanarak
 - sona ulaşınca başa dönerek
 - 4 Ebeveyn rollerinin tersine çevrildiği ikinci çocuk için benzer

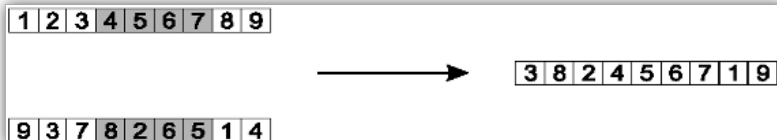
Permütasyon Temsili

Order çaprazlama

- Rastgele seçilen alt kümeyi birinci ebeveynden kopyala

- Kalan kısmı ikinci ebeveynden 1,9,3,8,2 sırasıyla kopyala

Permütasyon Temsili

Kısmen eşleşmiş çaprazlama(PMX)

- P1 ve P2 için sözde kod:

- 1 Rastgele iki geçiş noktası seçin ve aralarındaki segmenti ilk ebeveyninden (P1) ilk çocuğa kopyalayın.
- 2 İlk geçiş noktasından başlayarak, ikinci ebeveynin (P2) bu segmentinde kopyalanmamış olan öğeleri arayın.
- 3 Bunların her biri için (i diyelim), P1'den yerine hangi öğenin (j diyelim) kopyalandığını görmek için yavruya bakın.
- 4 i'yi P2'de j'nin işgal ettiği konuma yerleştirin, çünkü j'yi oraya koymayacağımızı biliyoruz (zaten dizimizde olduğu gibi).
- 5 P2'de j'nin işgal ettiği yer yavruda zaten bir k öğesi tarafından doldurulmuşsa, P2'de k'nin işgal ettiği konuma i'yi koyun.
- 6 Çaprazlama bölümdeki unsurları ele aldıktan sonra, bu yavruda kalan pozisyonlar P2'den doldurulabilir ve ikinci çocuk, ebeveyn rolleri tersine çevrilerek benzer şekilde yaratılır.

Permütasyon Temsili

Kısmen eşleşmiş çaprazlama(PMX)

Step 1:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

			4	5	6	7		
--	--	--	---	---	---	---	--	--

9	3	7	8	2	6	5	1	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Step 2:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

		2	4	5	6	7		8
--	--	---	---	---	---	---	--	---

9	3	7	8	2	6	5	1	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Step 3:

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

9	3	2	4	5	6	7	1	8
---	---	---	---	---	---	---	---	---

9	3	7	8	2	6	5	1	4
---	---	---	---	---	---	---	---	---

Permütasyon Temsili

PMX Örnek

--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--

Permütasyon Temsili

Döngü(cycle) çaprazlama

Temel fikir: Her alel, konumu ile birlikte bir ebeveynden gelir.

Sözde kod:

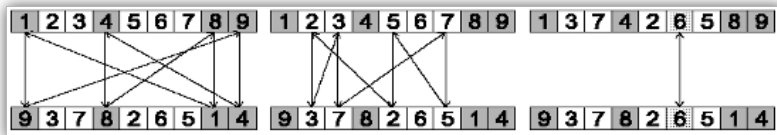
- 1 Aşağıdaki şekilde P1'den alel döngüsü yapın:
 - a P1'in ilk aleli ile başlayın
 - b P2'de *aynı konumdaki* alele bakın
 - c P1'de aynı alelin pozisyonuna gidin
 - d Bu aleli döngüye ekleyin
 - e P1'deki ilk alele rastlayana kadar adım **b**'den **d**'ye kadar olan kısmı tekrarlayın
- 2 İlk çocuktaki döngünün alellerini birinci ebeveynde sahip oldukları pozisyonlara yerleştirin
- 3 Sonraki döngüyü ikinci ebeveynden alın

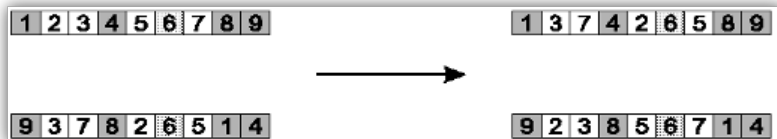
Permütasyon Temsili

Döngü(cycle) çaprazlama

- Adım 1: döngüleri belirle

- Adım 2: alternatif döngüleri çocuklara kopyala

Permütasyon Temsili

Kenar(edge) çaprazlama

- elemanlı ebeveynde hangi kenarların bulunduğunu listeleyen bir tablo oluşturarak başlar, eğer her ikisi için de ortak bir kenar varsa + ile işaretlenir
- Örn: **[1 2 3 4 5 6 7 8 9]** ve **[9 3 7 8 2 6 5 1 4]**

Element	Edges	Element	Edges
1	2,5,4,9	6	2,5+,7
2	1,3,6,8	7	3,6,8+
3	2,4,7,9	8	2,7+, 9
4	1,3,5,9	9	1,3,4,8
5	1,4,6+		

Permütasyon Temsili

Kenar(edge) çaprazlama

- ❶ Rastgele bir başlangıç elemanı seçin ve çocuğa ekleyin
- ❷ `mevcut_eleman=kayıt` atamasını yapın
- ❸ Tabloda mevcut elemana olan tüm referansları silin
- ❹ Listeyi mevcut eleman için kontrol edin:
 - ▶ Eğer ortak kenar varsa, sıradaki eleman olarak bunu seçin
 - ▶ Aksi halde listedeki en kısa listeye sahip olan elemanı seçin
 - ▶ Eşitlik durumunda rastgele(standart olması için küçük olan)
- ❺ Boş bir liste gelmişse
 - ▶ Rastgele bir eleman seçilir

Permütasyon temsili

Kenar(edge) çaprazlama

Element	Edges	Element	Edges
1	2,5,4,9	6	2,5+,7
2	1,3,6,8	7	3,6,8+
3	2,4,7,9	8	2,7+, 9
4	1,3,5,9	9	1,3,4,8
5	1,4,6+		

Choices	Element selected	Reason	Partial result
All	1	Random	[1]
2,5,4,9	5	Shortest list	[1 5]
4,6	6	Common edge	[1 5 6]
2,7	2	Random choice (both have two items in list)	[1 5 6 2]
3,8	8	Shortest list	[1 5 6 2 8]
7,9	7	Common edge	[1 5 6 2 8 7]
3	3	Only item in list	[1 5 6 2 8 7 3]
4,9	9	Random choice	[1 5 6 2 8 7 3 9]
4	4	Last element	[1 5 6 2 8 7 3 9 4]

Permütasyon Temsili

Kenar çaprazlama örnek

Eleman	Komşuluk
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

Seçenekler	Seçilen	Sebeup	Kısmi Çözüm
hepsi	5	rastgele seçim	5

Ağaç Temsili

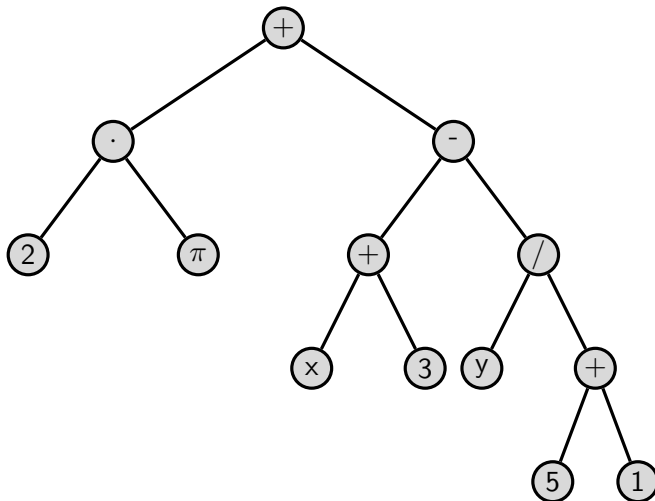
- Ağaçlar evrensel bir biçimdir
- Aritmetik ifade: $2 \cdot \pi + ((x + 3) - \frac{y}{5+1})$
- Mantıksal ifade: $(x \wedge \text{True}) \implies ((x \vee y) \vee (z \iff (x \wedge y)))$
- Kaynak kod:

```
i = 1;
while(i < 20)
{
    i = i + 1;
}
```


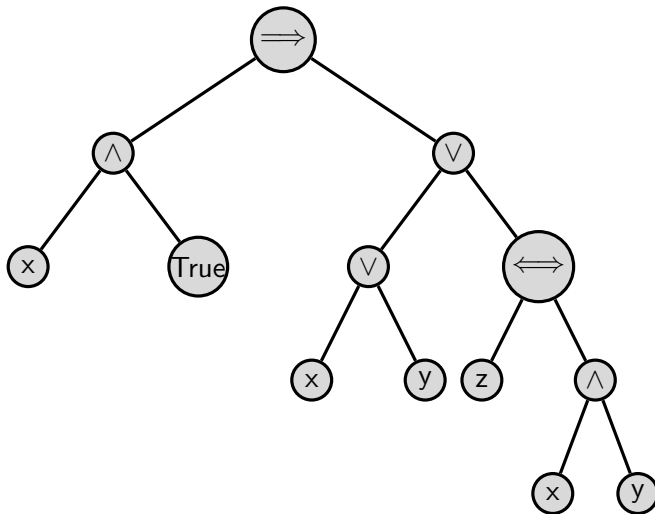
Ağaç Temsili

$$2 \cdot \pi + ((x + 3) - \frac{y}{5+1})$$

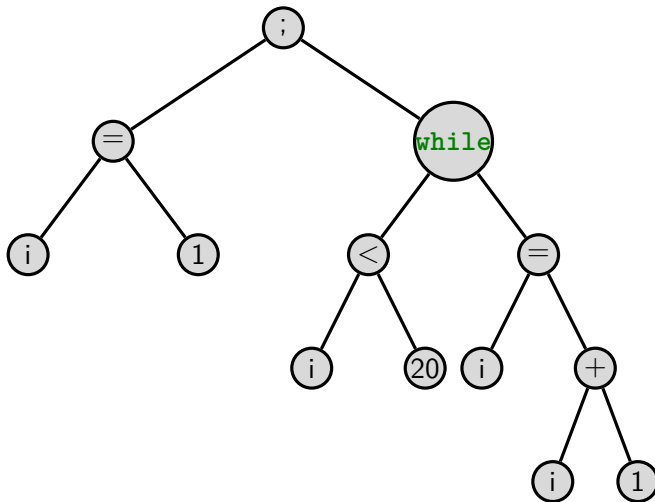
Ağaç Temsili

$$(x \wedge \text{True}) \implies ((x \vee y) \vee (z \iff (x \wedge y)))$$

Ağaç Temsili

```
i=1; while(i<20){i=i+1;}
```


Ağaç Temsili

- *Genetik algoritma, evrim stratejisi, evrimsel programlama* yöntemlerinde kromozomlar doğrusal yapılardır (bit dizesi, tamsayı dizesi, gerçek-sayı vektörü, permütasyon gibi)
- Ağaç yapılı kromozomlar doğrusal olmayan yapılardır
- *Genetik algoritma, evrim stratejisi, evrimsel programlama* yöntemlerinde kromozom boyutu sabittir
- Genetik programlamadaki ağaçlar derinlik ve genişlik olarak değişiklik gösterebilir

Ağaç Temsili

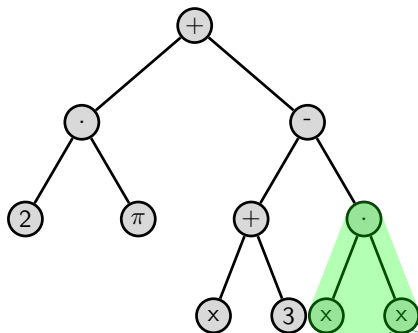
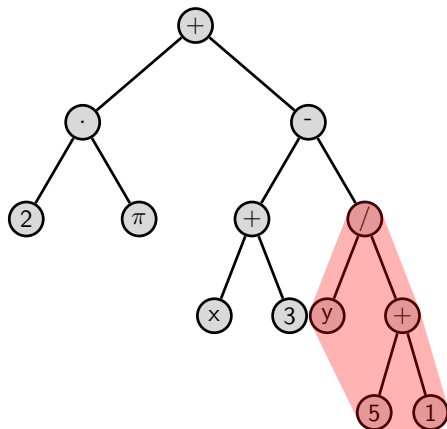
- Sembolik ifadeler aşağıdakilerle tanımlanabilir
 - ▶ Terminal kümesi T
 - ▶ Fonksiyon kümesi F (fonksiyon sembollerinin arite bilgisi/parametre sayısı ile)
- Aşağıdaki genel özyinelemeli tanımlama benimsenir
 - ▶ Her $t \in T$ doğrudur
 - ▶ Eğer $f \in F$, $arity(f) = n$ ve e_1, \dots, e_n doğru ifadelerse $f(e_1, \dots, e_n)$ doğrudur
 - ▶ Doğru ifadelerin başka biçimi yoktur
- Genel olarak genetik programlamada ifadelerin türü yoktur (aynı türden) (kapanış (closure) özelliği: herhangi bir $f \in F$, $g \in F$ fonksiyonunu argüman olarak alabilir)

Ağaç Temsili

Mutasyon

En yaygın mutasyon: rastgele seçilen alt ağacı rastgele oluşturulmuş ağaçla değiştirin

Ağaç Temsili

Mutasyon

- Mutasyonun iki parametresi vardır:
 - ▶ Mutasyonu seçme olasılığı p_m
 - ▶ Değiştirilecek alt ağacın kökü olarak bir iç nokta seçme olasılığı
- Dikkat çekici bir şekilde p_m 'nin 0 [2] veya 0.05 gibi çok küçük olması önerilir[1]
- Çocuğun boyutu ebeveynin boyutunu aşabilir

Ağaç Temsili

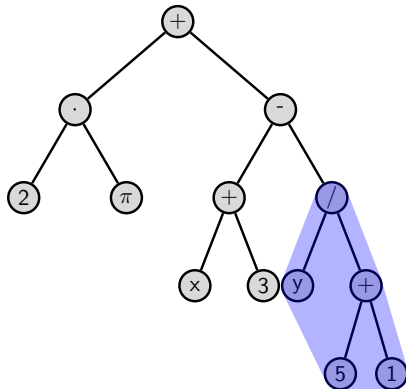
Rekombinasyon

- En yaygın rekombinasyon: ebeveynler arasında rastgele seçilen iki alt ağaç değişimi
- Rekombinasyonun iki parametresi vardır:
 - ▶ Rekombinasyonu seçme olasılığı p_c
 - ▶ Her ebeveynin içinde çaprazlama noktası olarak bir iç nokta seçme olasılığı
- Yavruların boyutu ebeveynlerinkini aşabilir

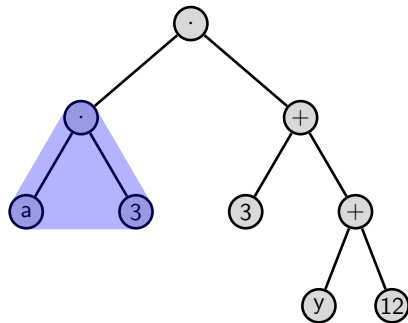

Ağaç Temsili

Rekombinasyon

Şekil: Ebeveyn 1

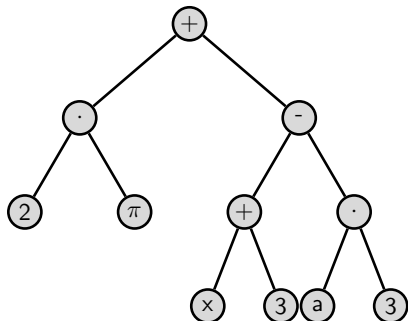

Şekil: Ebeveyn 2

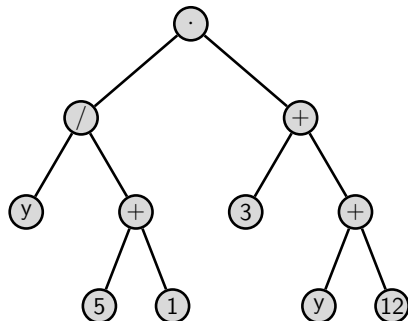

Ağaç Temsili

Rekombinasyon

Şekil: Çocuk 1

Şekil: Çocuk 2

Kaynaklar

Wolfgang Banzhaf, Peter Nordin, Robert E Keller, and Frank D Francone.

Genetic programming: An Introduction.

Springer, 1998.

John R Koza and John R Koza.

Genetic programming: on the programming of computers by means of natural selection, volume 1.

MIT press, 1992.

